

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Веселин Ненков Ненков
ВВМУ „Никола Йонков Вапцаров“
Факултет „Инженерен“

на дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор“
в Област на висшето образование *1. Педагогически науки,*
Професионално направление *1.3. Педагогика на обучението по...*,
Докторска програма:

Методика на обучението по информатика и информационни технологии

Автор на дисертационния труд: Мария Йорданова Гайдарова

Тема на дисертационния труд: „**Съвременни подходи за повишаване ефективността на образователния процес, базирани на информационни и комуникационни технологии**“

Научни ръководители:

проф. д-р Асен Кънчев Рахнев,

проф. д-р Тодорка Живкова Терзиева

1. Общо описание на представените материали

Настоящото становище е изготвено въз основа на заповед № РД-21-1332/18.07.2022 г. на Ректора на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ проф. д-р Румен Младенов, съгласно която съм определен за член на научно жури във връзка с процедурата за защита на дисертационния труд на тема: „**Съвременни подходи за повишаване ефективността на образователния процес, базирани на информационни и комуникационни технологии**“ за придобиване на образователна и научна степен “доктор” в Област на висше образование: *1. Педагогически науки,* професионално направление: *1.3. Педагогика на обучението по...*, докторска програма: *Методика на обучението по информатика и информационни технологии* от Мария Йорданова Гайдарова, редовен докторант към катедра „Компютърни технологии“ при Факултета по математика и информатика на ПУ „Паисий Хилендарски“ с научни ръководители проф. д-р Асен Кънчев Рахнев и проф. д-р Тодорка Живкова Терзиева.

Като член на научното жури съм получил всички необходими документи, приложени към молбата на Мария Йорданова Гайдарова до Ректора на ПУ „Паисий Хилендарски“ за откриване на процедура за придобиване на образователна и научна степен „доктор“. Документите са добре оформени и подредени. Тези документи са следните:

1. Молба по образец до ректора за откриване на процедура;
2. Автобиография по европейски формат;
3. Протокол от предварителното обсъждане в катедрата;
4. Автореферат;
5. Декларация за оригиналност и достоверност на приложените документи;
6. Справка за спазване на минималните национални изисквания;
7. Списък на публикациите по темата на дисертационния труд;
8. Копия на публикациите по темата на дисертационния труд;
9. Дисертационен труд.

2. Кратки биографични данни за докторантката

Мария Йорданова Гайдарова е родена на 28.12.1968 г. в гр. Пловдив. През 1991 г. Мария Гайдарова завършва математика и математическо осигуряване във Факултета по математика и информатика на СУ ”Св. Климент Охридски”. В периода 1993-1994 г.

специализира информатика в ПУ „Паисий Хилендарски”. В периода 1995-1997 г. работи като хоноруван асистент в ПУ „Паисий Хилендарски”. От 1998 г. до 2017 г. е директор на ОУ „Райна Княгиня” в гр. Пловдив. Същевременно през периода 2010 г. - 2015 г. получава диплома „Изследователски и иновативни методи на работа в образованието, коучинг, лидерство и мениджмънт” от Университета Уорчестър във Великобритания. Три пъти е носител на почетното отличие „Неофит Рилски” на МОН. Освен това през 2014 г. получава отличието директор на годината. От 2017 г. Мария Гайдарова е заместник-министър на МОН.

3. Оценка на актуалността на темата и целесъобразност на поставените цели

В съвременните технологични условия учителите изпитват все по-сериозни затруднения със задържане на вниманието на учениците по своя предмет. За да се преодолее този проблем, е естествено да се използват различни технически средства за предизвикване на по-голям интерес на учениците към съответния предмет. Една идея за повишаване на интереса е представянето на учебното съдържание в по-разбираема и по-атрактивна форма. Тази идея е подходяща да се развие с помощта на информационните технологии. Информационните технологии позволяват да се обхванат нови методи за преподаване на учебния материал. Освен това те дават възможност за създаване на нови умения при неговото усвояване. Следователно информационните технологии могат да се използват успешно при подпомагането и достигането на различни образователни цели. От друга страна в условията на пандемия се забелязва, че образователната система все повече зависи от информационните и комуникационни технологии. Появява се необходимост от разработки, които да подпомагат работата на преподавателите. Затова разработената тема е актуална. Основаната цел за „повишаване ефективността на обучението чрез разработване и теоретична обосновка на методически инструментариум за реализиране на ИКТ базиран образователен процес”, както и задачите за постигането ѝ са естествени и адекватно поставени.

4. Характеристика, анализ и оценка на дисертационния труд

Дисертационният труд на Мария Гайдарова на тема „Съвременни подходи за повишаване ефективността на образователния процес, базирани на информационни и комуникационни технологии” се състои от 167 страници. Структуриран е в увод, три глави, заключение, литература и три приложения. Цитираната литература съдържа 32 заглавия на кирилица, 63 заглавия на латиница и 26 интернет адреса.

В увода са определени целта, обекта, предмета, хипотезата и задачите на дисертационното изследване. В увода обширно е описано съдържанието на трите глави на дисертацията. Прави се въведение в темата на изследването и се анализира необходимостта от прилагане на съвременни подходи за повишаване на ефективността на образователния процес в училище, базирани на информационни и комуникационни технологии.

В първа глава са открити съвременни ИКТ базирани тенденции, които трансформират образователния процес в училище. Специално внимание е отделено на ИКТ базирани подходи за повишаване ефективността на образователния процес в две направления: 1) Иновативни методи на преподаване, базирани на ИКТ; 2) Методи на обучение в дигитална среда с използване на отворени образователни ресурси.

В първа глава са постигнати следните резултати: 1) Проучена е необходимостта от прилагане на подходи за повишаване ефективността на образователния процес, базирани на ИКТ; 2) Проучена е същността на понятието ефективност на образователен процес; 3) Проучени са възможностите за прилагане ИКТ като средство за споделяне и

сътрудничество; 4) Определени са основни подходи за повишаване ефективността на образователния процес, базирани на ИКТ.

Във втора глава са проучени и анализирани новите тенденции за дигитализация и поддържане на динамична виртуална среда за обучение и създаване на отворени образователни ресурси и инструменти, които улесняват обучението в училищата. Представени са европейски учителски мрежи, които се разглеждат като мрежи за обучение, подкрепяни от ИКТ общности, чрез които учащите се споделят образователни ресурси помежду си и съвместно развиват нови знания и умения.

Във втора глава са получени следните резултати: 1) Представени са технологични и методически възможности за сътрудничество между учители на европейско ниво чрез използване на ИКТ; 2) Предложени са сценарии за ефективно използване на технологиите чрез възможности за партньорско обучение и сътрудничество в мрежи; 3) За подпомагане и реализиране на ефективен образователен процес е създадена авторска Платформа за взаимопомощ на учители и училища (teacherwef.bg); 4) Разработен е методически модел за обща структура на урока и етапи при разработване на урок в платформата TeacherWef; 5) Разработени са голям брой методически ресурси за учители, които са предоставени за свободно използване, след регистрация в Платформата www.teacherwef.bg; 6) В съответствие с утвърдените учебни програми на МОН преди публикуване са верифицирани уроците във всички степени на средното образование и по всички учебни предмети от Платформата.

В третата глава е описана методиката на педагогическият експеримент. Представени са целите и етапите на изследването, описани са условията за провеждане на изследването. Описани са резултати от направено изследване на мнението на учители относно начина и ефективността на проведеното през 2020 г. обучение в електронна среда.

В трета глава са получени следните резултати: 1) Създадената Платформа за взаимопомощ на учители е апробирана многократно за обучение в електронна среда; 2) Апробирани са 205 урока, създадени чрез предложеният методически сценарий и са споделени в платформата www.teacherwef.bg; 3) Направено е изследване на мнението на учители относно начина и ефективността на проведеното през 2020 г. дистанционно обучение; 4) Анализирани са различни аспекти на получените отговори; 5) Предложени са критерии, които да се приложат за иновативна промяна на образователния процес чрез прилагане на ИКТ; 6) Анализирана е дейността на обучаемите при реално проведено обучение в електронна среда.

В заключението се представят в обобщен вид постигнатите резултати, получени по време на дисертационното изследване. Посочва се къде са представени и публикувани резултатите от дисертационния труд.

5. Оценка на научните и практически приноси на дисертационния труд

В процеса на потвърждаване на заложената в основата на дисертацията хипотеза, че чрез предложената технологична среда и методически инструментариум може да се повиши ефективността на образователния процес в училище, се достига до следните авторски приноси:

1. След проучване и анализ на съвременни тенденции за трансформиране на образованието са определени ИКТ базирани подходи за повишаване ефективността на образователния процес.

2. Създадена е авторска Платформа за взаимопомощ на учители и училища за споделяне на образователни ресурси и обмяна на опит.

3. Разработен е методически модел за обща структура на урока и етапите при разработване на урок в Платформата www.teacherwef.bg.

4. Дефинирани са критерии за иновативна промяна на образователния процес чрез прилагане на ИКТ.

5. Разработени са и са апробирани методически ресурси за учители, които са предоставени за свободно ползване в Платформата и са апробирани 205 урока, създадени чрез предложеният методически сценарий в платформата www.teacherwef.bg, които са публикувани след като са верифицирани спрямо утвърдени учебни програми на МОН.

6. Публикации по темата на дисертационния труд

Авторката е представила 5 публикации по темата на дисертационния труд. Количеството и качеството на тези публикации са достатъчни, за да удовлетвори изискванията за получаване на образователната и научна степен „доктор“.

7. Оценка на автореферата

Авторефератът отразява обективно основното съдържание на дисертационния труд.

8. Критични бележки и препоръки

Нямам съществени забележки към настоящия дисертационен труд. Препоръчвам някои от разделите в Платформата www.teacherwef.bg да бъдат организирани в подраздели.

9. Заключение

От изложеното се вижда, че Мария Йорданова Гайдарова е подготвен специалист по методика на обучението по информатика и информационни технологии със стойностни постижения и натрупан опит в тази област. Тя демонстрира качества и умения за самостоятелно провеждане на научни изследвания. Това ми дава основание да заключа, че дисертационният труд, авторефератът и представената научна продукция удовлетворяват минималните национални изисквания, изискванията на ЗРАСРБ, на Правилника за неговото прилагане, както и на Правилника на Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“ и специфичните изисквания на Факултета по математика и информатика при ПУ за развитие на академичния състав, предявявани към кандидати за придобиване на образователната и научна степен „доктор“. Поради това **давам своята положителна оценка** за проведеното изследване, представено от рецензираните по-горе дисертационен труд, автореферат, постигнати резултати и приноси, и предлагам на почитаемото научно жури **да присъди** образователната и научна степен „доктор“ на Мария Йорданова Гайдарова в Област на висше образование 1. Педагогически науки; Професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по ...; Докторска програма „Методика на обучението по информатика и информационни технологии“ с убеждението, че я заслужава.

29. 08. 2022 г.

с. Бели Осъм

Подпис:

/проф. д-р Веселин Ненков/